

БОГООБЩЕНИЕ И БОГООСТАВЕНОСТ В СТАРИЯ ЗАВЕТ

Изначалното предопределение на човека било да се намира в непрекъснато общение с Бога, да споделя Неговата любов и така да изпитва блаженство. От това високо място на близост с Бога човекът отпаднал, затова след грехопадението Бог го търси с думите: „*Адаме, где си?*” (Бит. 3:9), т.е. „Какво се случи с теб? Къде те поставих, а сега в какво положение се оказа?” За Божието всезнание няма никакви тайни, затова този въпрос няма за цел да узнае истината, а е подадена ръка към падналия, за да се изправи. Бог търси хората, защото са се отделили от Него, а Той по силата на Своята любов иска да ги привлече отново към Себе Си.

Непосредствено след престъпване на Божията заповед прародителите били обхванати от пагубен духовен смут - страх, объркване, срам и тревога от Бога заменили първоначалното им блаженство и увереност в Божията любов. След грехопадението отношенията между човека и Бога претърпяват сериозна трансформация. Няма ги вече предишните бащинско-синовни отношение на близост, доверие и любов. Човек осъзнава още по-силно своята зависимост от Бога, но не намира в сърцето си друго освен необясним страх и боязън към своя Създател и Благодетел.

Единствено Бог, Който е неизменен по Своята същност, не променя Своето отношение към човека и първоначалния си план за него и след грехопадението. Бог продължава да бъде близо до човека като негов водител, Който „*МНОГО ПЪТИ И ПО МНОГО НАЧИНИ*” (Евр. 1:11) проявява грижа за народа, за да го възвърне към Себе Си. Историята на старозаветния Израил – от извеждането от Египет до възстановяването след Вавилонския плен, представлява разказ за това Божие водителство.

Свещеното Писание на Стария Завет ни разкрива, че Бог не само се грижи за Своя избран народ (а чрез него и за всички останали народи), но и че промисля за всеки човек поотделно. Увереността, че Бог се грижи за всяка човешка душа, е намерила израз най-вече в псалмите. Там се казва, че Божията благодетелност и милост придружават човека през всички дни на живота му (Пс. 22:6), насищат душата му с блага и подновяват силите му (Пс. 102:5). Бог се грижи еднакво за всички и грижата Му е като на баща към синове

(Пс. 102:13). Човекът е призван да помни и разгласява Неговите милости и щедрости, чудесата и личбите Му, а също и Божиата вяроност, защото Бог „*вечно помни завета Си, словото, що е заповядал*” (Пс. 104:8).

В свещените текстове четем за многобройните явявания на Бога и за разкриване на Неговата свята воля пред целия народ или пред отделни негови представители. И все пак има моменти, в които Бог, според човешкото разбиране, сякаш се крие, мълчи или се бави в Своите действия. Старозаветното Писание изобилства от молитвените въздишки и вопли на човешката душа, която се чувства изоставена от Бога, и която вика към Него, търси Го и Го призовава да действа. „*Боже мой, Боже мой, защо си ме оставил?... Боже мой! Викам денем – и Ти не чуваш, и нощем – и няма за мене мира*” (Пс. 21:1,3). Едва ли има за човека по-ужасяващо усещане от чувството за богоизоставеност и безразличие от страна на Бога, от Божието мълчание. Страшно е, когато Бог говори, но още по-страшно за човека е, когато Бог мълчи.

Оказва се, че Бог свидетелства за Себе Си, както чрез Своето явяване, така и чрез Своето отсъствие. Той се открива пред човека с думите „*Аз съм Господ Бог твой*” (Изх. 20:2) и извършва своеобразно преображение в душата му, вдъхвайки му увереност, че Той съществува, че е Божие чедо и греховете му са простени, че Бог винаги ще бъде негов Баща. Веднъж усетила тази близост на Бога и пълно единение с Него, човешката душа продължава да търси и да копнее за това чувство, което я кара да възкликне към Бога: „*Боже, Ти си Бог мой, Тебе търся от ранни зори; за Тебе жадува душата ми, а Тебе чезне плътта ми в земя пуста, изсъхнала и безводна, за да видя Твоята сила и Твоята слава, както Те видях в светилището; защото Твоята милост е по-добра от живота*” (Пс. 62:1-4). Съвсем промислително Бог не оставя човека всякога в радостта на богообщението. Той позволява на човека да Го намери, да Го вкуси и да види, че „*Господ е благ*” (Пс.33:9), а след това сякаш се скрива и сега вече не Бог търси Адам, а Адам търси Бога с думите „*Къде си?*”. Вкусвайки Бога, човек разбира опитно, че Той е негов дял (Пс. 15:5), че извън Него няма живот и смисъл. За всеки, който е вкусил Бога, да бъде „изоставен” от Него е истинско страдание, безпокойство, скръб, която не може да бъде потушена от никаква житейска радост, а най-малко пък от измамната радост на греха. Човек искрено недоумява защо Бог се крие, защо мълчи и не действа, когато душата на човека Го призовава. Необяснимо е защо

Бог се крие от човека не само когато той греши, но и тогава, когато той ревностно следва Неговите заповеди.

Като добър познавач на човешката природа Бог причинява тези страдания на душата не произволно, а с добрата цел да предизвика в нея растеж и усъвършенстване в познанието на Бога. Подобно на родителите, които поощряват първите стъпки на децата си, Бог също „оставя“ за известно време човека безпомощен, за да може да направи своите първи и самостоятелни стъпки нагоре. Бог ни оставя сами, за да можем да се научим да ходим в Него. Човек вярва в Бога, но и Бог вярва в човека. Той ни изоставя временно, защото ни се доверява, че и без Неговата явна подкрепа, ще продължим да Го търсим и да се стремим към Него. Той прави това преди всичко, за да се научим да Го търсим не заради Неговите дарове и заради утехата, която сме свикнали да усещаме от присъствието Му, а заради Самия Него.

Свещеното Писание ни дава достатъчно уверения, че Бог никога и никого не изоставя. В книгата на прор. Исаия Бог укорява Своя народ за маловерието му с думите: *„Сион казваше: остави ме Господ и Бог мой ме забрави! Ще забрави ли жена кърмачето си, не ще пожали ли сина на утробата си? Не, ако би и забравила тя, аз няма да те забравя”* (Ис. 49:14-15). За да увери в Своята вярност, Бог използва една почти невъзможна ситуация, като уверява, че дори ако майка забрави детето си, то любящият Бог никога няма да го остави. Старозаветният праведник Иов е може би най-яркият пример за човек изпитал най-голяма богооставеност. В своите страдания той усеща сякаш Бог отсъства и е напълно безразличен към злочестината му. Той е лишен дори от утехата на своите най-близките приятели, които не само, че не го подкрепят, но го изобличават, търсейки у него вината за случващото се – *„ако си чист и прав, Той сега още ще стане над тебе и ще умиротвори жилището на твоята правда”* (Иов. 8:6). Подобно на Иов, Спасителят изпита на кръста самота и богооставеност, каквато не е изпитало нито едно човешко същество живяло на земята, защото понесе на плещите Си цялата тежест на Адамовия грях – пълната отдалеченост на човека от Бога. И тъкмо в Христос ние получаваме пълната увереност, че Бог никога няма да ни изостави. Да изостави Бог човека би означавало Бог Слово да изостави Своята човешка природа, с която се е съчетал навеки. Бог никога няма да ни остави, защото за това свидетелства и символичното име, което Той прие при Своето раждане – *Емануил*, т.е. Бог е с нас (Ис. 7:14, срв. Мат. 1:23).